

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ХЕРСОНСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра економіки

О8842

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
«Бізнес і приватне підприємництво»
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

Херсон – 2022

Наскрізна програма практичної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Бізнес і приватне підприємництво» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

«12» травня 2022 року. - 12 с.

Розробник: Ломоносова О. Е. – д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки.

Проект наскрізної програми практичної підготовки розглянуто на засіданні кафедри економіки.

Протокол № 06 від «13» травня 2022 р.

Завідувач кафедри

 О.Е. Ломоносова

Проект наскрізної програми практичної підготовки розглянуто методичною радою ХННІ НУК.

Протокол №10 від «19» травня 2022 р.

Голова методичної ради ХННІ НУК О.М. Дудченко

Наскрізна програма практичної підготовки затверджена методичною радою ХННІ НУК.

Протокол №10 від «19» травня 2022 р.

Голова методичної ради ХННІ НУК О.М. Дудченко

Проект наскрізної програми практичної підготовки узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми

«Бізнес і приватне підприємництво»

д.е.н., професор

 О.Е. Ломоносова

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Мета і завдання наскрізної програми практичної підготовки	5
2. Зміст наскрізної програми практичної підготовки	6
3. Заходи контролю наскрізної програми практичної підготовки	9
4. Рекомендовані джерела інформації	11

ВСТУП

Практика є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Бізнес і приватне підприємництво» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування». Вона спрямована на закріплення теоретичних знань і компетентностей, отриманих студентами під час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь в економіці.

Наскрізна програма практичної підготовки – це основний навчально-методичний документ, який розкриває усі аспекти проведення практик. Вона визначає єдиний комплексний підхід їх організації. Наскрізна програма забезпечує системність і неперервність практичної підготовки, регламентує діяльність студентів і керівників практики, мету і завдання практичної підготовки, зміст і послідовність проведення, підведення їх підсумків і містить рекомендації щодо видів і форм контролю рівня знань, умінь та навичок, яких здобувачі мають набути під час проходження кожного виду практики.

Наскрізна програма практичної підготовки розроблена на основі освітньо-професійної програми «Бізнес і приватне підприємництво» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» та навчального плану підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАСКРІЗНОЇ ПРОГРАМИ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Метою розробки наскрізної програми практичної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Бізнес і приватне підприємництво» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» є запланована і структурована програма практичної підготовки студентів у відповідних установах, організаціях та на підприємствах різних форм власності.

Наскрізна програма практичної підготовки розроблена відповідно до:

- Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII;
- «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міносвіти № 351 від 20.12.1994 р.);
- Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова від 30.06.2020 р. № 156;
- Положення про організацію та проведення практики студентів Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова від 09.11. 2020 р. № 266.

Метою практичної підготовки є формування та розвиток у здобувачів професійних компетенцій для вирішення складних завдань, розв'язання проблеми й прийняття самостійних рішень в умовах конкретного виробництва, оволодіння сучасними методами, формами організації праці, знаряддями праці в галузі їх майбутньої спеціальності, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Основними завданнями проходження практики під час навчання є:

- ознайомлення із майбутньою професією;

- вивчення практичної організації діяльності господарюючих суб'єктів та принципів їх функціонування;
- отримання навиків використовувати теоретичні знання на практиці та вміння робити конструктивні висновки на підставі показників діяльності підприємств;
- апробація наукових досліджень, проведених під час навчання в університеті у відповідних сферах господарювання;
- отримання досвіду роботи на підприємствах;
- поглиблення і розширення теоретичних знань з економічних дисциплін, набутих студентами, застосування їх у вирішенні конкретних педагогічних завдань під час проходження педагогічних практик;
- визначення майбутніх перспектив своєї професійної діяльності.

2. ЗМІСТ НАСКРІЗНОЇ ПРОГРАМИ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Наскрізна програма визначає зміст і послідовність практичної підготовки здобувачів і включає програми всіх етапів практичного навчання.

Види та обсяги практичної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти визначені освітньо-професійною програмою «Бізнес і приватне підприємництво» за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», навчальним планом та графіком освітнього процесу у Херсонському навчально-науковому інституті Національного університету кораблебудування (ХННІ НУК). Всі види практик є нормативними і відносяться до циклу професійної підготовки.

Графік проходження практичної підготовки здобувачами наведений у табл. 1.

Наскрізна програма практики є основою для складання робочих програм усіх видів практик. Робочими програмами виробничої та науково-

дослідницької практик визначаються форми і методи контролю (у т.ч. вимоги до звіту та захисту результатів практики), методичні посібники, структура рейтингової системи оцінювання знань. За відсутності змін в освітньо-професійній програмі щодо практик, робочі програми практичної підготовки оновлюють кожні 5 років.

Таблиця 1

Графік проходження практичної підготовки

№ з/п	Курс	Семестр	Вид практики	Тривалість проведення (тижнів)	Кількість кредитів ЄКТС
Денна форма навчання					
1	1	2	Виробнича	2	4
2	2	3	Науково-дослідницька	6	6
Заочна форма навчання					
3	1	2	Виробнича	2	4
4	2	3	Науково-дослідницька	6	6

Зміст виробничої практики полягає у закріпленні та поглибленні теоретичних знань, отриманих здобувачами в процесі вивчення теоретичних дисциплін, практичних навичок з питань економічної діагностики, фінансового менеджменту, конкурентоспроможності та економічної безпеки підприємства; ознайомленні безпосередньо на підприємствах, в установах, організаціях, з виробничою та організаційною структурами управління господарюючого суб'єкта і його підрозділів; виробничим процесом, відпрацювання вмінь і навичок із майбутньої професії, вивченні законодавчої та нормативної документації; визначенні розрахункових показників діяльності; розробці заходів щодо підвищення ефективності діяльності господарюючого суб'єкта; а також збирання фактичного матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи.

Науково-дослідницька практика є важливою складовою освітньо-професійної програми «Бізнес і приватне підприємництво» та завершальним етапом навчання здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, що проводиться в останньому семестрі і спрямована на закріплення студентами досвіду самостійної науково-дослідної роботи та опрацюванні методики її проведення, поглибленні теоретичних знань, одержаних студентами під час

навчання, набутті і удосконаленні практичних навичок і умінь у процесі професійної діяльності, розвитку у студентів здатності компетентного прийняття рішень у виробничих ситуаціях, оволодінні сучасними методами та формами науково-дослідної діяльності; підборі фактичного матеріалу для написання кваліфікаційної роботи, формуванні вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел.

Після проходження практичної підготовки здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Бізнес і приватне підприємництво» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» мають в повному обсязі ознайомитися з особливостями майбутньої професії; навчитися вільно використовувати отримані теоретичні знання, професійні уміння та навички для практичної роботи; вміти надавати аналітичну оцінку виробничо-економічним процесам на підприємстві; приймати самостійні рішення під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах; систематично поновлювати свої знання і творчо їх застосовувати в професійній діяльності; оволодіти методами та формами викладання економічних дисциплін у закладах вищої освіти на високому науково-методичному рівні.

Місцями проведення практик є сучасні підприємства, організації, установи усіх форм власності та різних галузей господарства, а також бази за межами України, які відповідають освітньо-професійній програмі та вимогам робочих програм практик.

З базами практики університет завчасно укладає договори на проведення усіх видів практик. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період конкретного виду практики або на термін до п'яти років.

Студенти можуть самостійно з дозволу кафедри економіки ХННІ НУК підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання. У цьому випадку оформлюється угода між ХННІ НУК і базою практики.

Передбачається можливість надання студентам кафедри економіки ХННІ НУК денної та заочної форм навчання права на зміну бази практики у період їх проходження на підставі: заяви студента підписаної деканом енерготехнічного факультету зі згодою гаранта освітньо-професійної програми, угоду з місця проходження практики та розпорядження директора ХННІ НУК.

Передбачається надання студентам кафедри економіки ХННІ НУК денної та заочної форм навчання можливості дострокового проходження (переносу терміну) практики на підставі: заяви студента підписаної деканом енерготехнічного факультету зі згодою гаранта освітньо-професійної програми, угоду з місця проходження практики та розпорядження директора ХННІ НУК.

3. ЗАХОДИ КОНТРОЛЮ НАСКРІЗНОЇ ПРОГРАМИ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником від бази практики.

Письмовий звіт разом з іншими документами, установленими навчальним закладом (індивідуальна характеристика), подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу.

Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати розділи з питання охорони праці, висновки і пропозиції, список використаної літератури та інші. Оформляється звіт за вимогами, що визначені у програмі практики.

Звіт з практики захищається студентом (з диференційованою оцінкою) в комісії, призначеній завідуючим кафедрою. До складу комісії входять керівники від ХННІ НУК і, за можливістю, від баз практики, викладачі кафедри, які викладали практикантам спеціальні дисципліни.

Комісія приймає залік у студентів на базах практики в останні дні її проходження або на кафедрі економіки ХННІ НУК протягом перших десяти днів семестру, який починається після практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і залікову книжку студента.

Студент, який не виконав програму практики без поважних причин, відраховується з ХННІ НУК. Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, то йому може бути надано право проходження практики повторно. Можливість повторного проходження практики надається і студенту, який на підсумковому заліку отримав негативну оцінку.

Підсумки кожної практики обговорюються на засіданнях кафедри економіки ХННІ НУК, а загальні підсумки практики підводяться на на методичній раді енерготехнічного факультету ХННІ НУК не менше одного разу протягом навчального року.

4. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор-Видавництво, 2016. – 378 с.
2. Грицуленко С.І. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2014. – 99 с.
3. Лупак Р.Л., Васильців Т.Г. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник. Львів: Видавництво ЛКА, 2016. – 484 с.
4. Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 304 с.
5. Поддєрьогін А.М., Наумова Л.Ю. Фінансова стійкість підприємств у економіці України: монографія. К.: КНЕУ, 2015. – 184 с.

6. Посохов І.М., Дюжев В.Г., Сусліков С.В., Тимофєєва К.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. Харків: НТУ «ХП», 2016. – 380 с.

7. Романченко Н.В., Кожемякіна Т.В., Пічик К.В. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ: НаУКМА, 2018. – 343 с.

8. Школьник І. О., Боярко І. М., Дейнека О. В. та ін. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. – 368 с.

Допоміжна література

9. Ломоносов А.В. Економіка підприємства: навчальний посібник. Миколаїв: НУК, 2004.

10. Мних Є.В. Економічний аналіз: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005.

11. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І. Методика і методологія економічного аналізу: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008.

12. Коваль Т.О. Економіко-статистична діагностика підприємства: конспект лекцій. Х.: ХНЕУ, 2008. – 78 с.

13. Костирко Л.А. Діагностика потенціалу фінансово-економічної стійкості підприємства: монографія. Луганськ: Вид-во СНУ ім. В.Даля, 2005. – 256 с.

14. Куліков П.М. Діагностика стану підприємства: навчальний посібник. Х.: ХНЕУ, 2011. – 227 с.

15. Литвин Б.М., Стельмах М.В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. К.: «Хай-Тек Прес», 2008. – 336 с.

16. Рижиков В.С., Панков В.А., Ровенська В.В., Підгора Є.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2004. – 253 с.

17. Серединська В.М., Загородна О.М., Федорович Р.В. Економічний аналіз: навчальний посібник. Тернопіль: Видавництво Астон, 2010. – 624 с.

18. Черниш С.С. Економічний аналіз: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2010. – 312 с.

19. Швиданенко Г.О., Олексюк О.І. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства: монографія. К.: Вид-во КНЕУ, 2002. – 192 с.

Інформаційні ресурси:

20. Господарський кодекс України. URL:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

21. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL:
<http://www.me.gov.ua>

22. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua>.

23. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL:
<http://www.rada.gov.ua>.

24. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL:
<http://www.kmu.gov.ua>.

25. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL:
<http://www.minfin.gov.ua>.

26. Офіційний сайт ХННІ НУК: <http://kb.nuos.edu.ua>.